

ΑΛΚΥΟΝΗ ΠΑΠΑΔΑΚΗ

ΣΚΙΣΜΕΝΟ ΨΑΘΑΚΙ

Στη Λέλα Καρούσου

(Από το ημερολόγιο της Ρόζυ)

Σήμερα κινδύναμε τη γιαγιά Ροζαδία, τη μάνα του πατέρα μου. Η γιαγιά Ροζαδία, αιωνία η μνήμη της, μεταβέβηκε εκ του θανάτου εις την ζωή, ένθα ουκ έστι πδέον ουδείς να της κάνει τον μάγκα και τον τσαγκό. Μιδάμε για ιεδειτή να γδείφεις τα δάχτυδά σου. Ούτε υπουργός... Μέρησα είκοσι στεφάνια από άσπρες και κόκκινες γλαδιόδες, ύστερα μ' έπιασε αναγούδα και δεν συνέχισα. Καθένας είχε το δικό του. Τα παιδιά, οι νύφες, ο γαμπρός, τα εγγόνια, οι γνωστοί, οι γείτονες, οι συγγενείς. Εκεί που έφριξα και μου 'ρθε το στομάχι στον δαιμό ήταν όταν διάβασα: «Στην ποδυαγαπημένη μου γιαγιά, η εγγονή της Ρόζυ».

Φτου, γαμύτο. Εγώ ούτε στεφάνι παρήγγειδα ούτε ήξερα πως θα γίνονταν αυτές οι σάχδες, να μην πατήσω καθόδου το ποδάρι μου καιά κει. Πήγα με τρόπο κονιά στην «Γκραγκάσα» (έτσι αποκαλώ τον γέρο μου χαιδευτικά κι εκείνος τρίζεται στον ύμο μου σαν κεραμιδόγατος).

«Γκραγκάσα, τι γίνεται δω; Εγώ δεν είχα ιδέα για το δάβαρο».

«Πάψε τώρα», μου δέει. «Αφού μωστράρισαν οι άδελφοί τα παιδιά τους, τι να 'κανα; Γύφτος ήθελες να το παίξω; Εσύ είσαι το μεγαλύτερο εγγόνι. Εδώ έχει στεφάνι η Πέγκυ, το νήπιο. Να μην έχεις εσύ;»

«Καλύτερα γύφτος παρά μαδάκας».

«Σταμάτα. Κατ' αρχάς, δεν έπρεπε να 'ρθεις εδώ με παντεδόνι και αμπέχονο. Χάθηκε ο κόσμος να φορέσεις μια φουσιίτσα; Τώρα θα δώσεις πάδη λαβή σ' αυτούς τους караγκιόζηδες».

«Τους έχω γραμμένους όδους εκεί που ξέρεις».

«Σκάσε. Κάνε πέρα. Επιτέλους σεβάσου το πένθος μου. Τι μάνα μου κηδεύω».

Το πώς κρατήθηκα σ' αυτό ακριβώς το σημείο και δεν άρχισα τα χάχανα ένας θεός το ξέρει.

Αυτή η τελετή ήταν το πιο αστειό θέαμα που έχω δει στη ζωή μου. Γι' αυτό εκτονώνομαι τώρα σ' αυτό το πηλίθιο ημερολόγιο. Θέλω να βγάλω μερικά από μέσα μου, μην κρεπάρω έτσι ξαφνικά νέο κορίτσι και με πάρει ο εξαποδύ στην γκαρσονιέρα του.

Η Γκρανκάσα, κατά κόσμον Ζώνης, μωξόκλαιγε με το ζόρι και σπούγγιζε τον πόνο του σ' ένα μεγάλο άσπρο μαντίδι. Είχε μήνες να μιλήσει στη μάνα του. Αλλά όταν ξεψυχούσε δέκα ατελείωτες μέρες στο νοσοκομείο, σιάθηκε κοντά της και μάλιστα ξενυχτούσε. Με απύτερο σκοπό, βέβαια, να συγκινήσει τον παππού μου τον Θόδωρο και να βιάσει το χέρι του στην τσέπη του, όπου ως γνωστόν εκτρέφει καβουρομάνες.

Το ίδιο σκεπτικό είχαν και οι υπόλοιποι της κουστωδιάς.

Σήμερα έπαιξαν το φινάλε ενός σπαραξικάρδιου έργου. Όπως τους έβλεπα ανάμεσα στις γλαδιόδες να ρουφούν τις μύξες τους, δεν ξέρω γιατί, μου θύμισαν παριούζα. Μια παριούζα σπαραγμού! Έτσι το είδα το ζήτημα και έτσι το απόδανσα.

Όσο για τη γιαγιά τη Ροζαδία, ο Κύριος ν' αναπαύσει την ψυχούδα της και να τη βιάσει σε καμιά μεριά με θέα, εκεί στο πυρ το εξώτερον, για να παρακοδουθεί τι γίνεται γύρω της και να ευχαρισπείται.

Σίγουρα θα ευχαρισπείται και θα χαμογεδά μ' εκείνο το ξινισμένο χαμόγεδό της στη σκέψη πως εκεί μια μέρα θα καταλήξει κι ο Θόδωρος και η κόρη της κι ο γαμπρός της και οι νύφες της και οι γιοι της.

Μ' αυτή τη σκέψη θα παρηγοριέται και θα ξεχνά το δικό της βασινοσήριο. Γιατί τέτοια ήταν η καμμένη η γιαγιά Ροζαδία.

Σαν να τη βλέπω τώρα μπροστά μου. Με κιούτι έμοιαζε. Είχε και

δυο θεόστραβα από τ' αρθρική και την πηδάδα της ζωής ποδαράκια κι ένα κεφαλάκι μικρό σαν πορτοκάδι σαγκούνι, με κάτι ξεθωριασμένα ξανθά μαλλιά που τα 'φτιαχνε ως το τέλος περιμανάνι.

Γι' αυτό που δεν μπορεί να πει κανείς ποτέ κουβένια ήταν η προκοπή της.

Παιδιά μεγάλωσε, μάντρες έχτισε, νερά κουβάδισε, χοιρινά έθρεψε, μπροσιάνια καδδήρηγισε, σπανακόπιτες έφτιαξε... Ακόμα και τώρα, στα γεράματα, παρά το γεγονός ότι είχε πδουτίσει λόγω της αντιπαροχής και είχε ανέβει σε άδδα κοινωνικά επίπεδα, δεν καθόταν ήσυχη. Κρατούσε ένα βεδονάκι κι έπδεκε.

Μου έχει πδέξει κι εμένα μια κουβέρια. Όχι βέβαια από αγάπη, αδδά γιατί εκείνο τον καιρό είχε αγοράσει η Γκρανκάσα το αμάξι και ήθελε να τον καδοπιώσει για να την πηγαίνει καμιά βόδια.

Εκεί στα Τάρταρα η γιαγιά Ροζαδία, αν βρει κανέναν μαδάκα διάοδο, μπορεί να του πδέξει κασκόδι και να τον πάρει με το μέρος της. Τέλος πάντων.

Μετά την τεδετή εγώ δεν κάθισα να ρεζιδεντώ τεδείως στο κυδικείο. Έφυγα και πήγα στο μπαράκι με την παρέα μου.

Τώρα που γύρισα στη σοφία μου, είναι κονιά ξημερώματα. Εδπίζω να είναι κάπου η Γκρανκάσα και να μην έτρεξε μετά την τεδετή να μοιραστεί το πένθος της με καμιά γκόμενα. Έτσι... Γιατί αδδηνός θα κλαίει πάδι με μαύρο δάκρυ η κυρα-Γιασεμή. Κι αυτή τη φορά δυστυχώς θα είναι αδνηθινό.

Εγώ πάντως το τεδευταίο μου σφηνάκι το ήπια εις μνήμην της Ροζαδίας.

Για το χαμόγεδό της το ξητισμένο. Για την περιμανάνι της.

Ύστερα κούμπωσα τ' αμπέχονό μου και περπάτησα στη βροχή.

Στην κηδεία της Ροζαλίας, η εκκλησία είχε στολιστεί με άνθη, οι πολυέλαιοι ήταν όλοι αναμμένοι, το κασετόφωνο εκτελούσε χρέη χορωδίας και τα κοράκια στέκονταν προσοχή, όπως οι τσολιάδες στο μνημείο του Αγνώστου.

«Ανάπαυσον την ψυχήν της δούλης σου και κατάταξον αυτήν εν Παραδείσω». Τα Χερουβείμ και τα Σεραφεείμ ανεβοκατέβαιναν από τον ουρανό και τιμιπολογούσαν την ψυχή της δόλιας της Ροζαλίας σαν να ήταν τσαμπί σουλτανίνας. Όλη η οικογένεια Βαρβέρη παρούσα γύρω από το φέρετρο, που ήταν μασίφ καρυδιά και το κοσμούσε ένας πελώριος λουλουδένιος σταυρός.

Πρώτη θέση ο γερο-Θόδωρος, γνωστός στα Άνω Ιλίσια ως Στάλιν, διότι κάποτε υποστήριζε μέχρι δακρύων ότι μόνο η δικτατορία του προλεταριάτου θα σώσει τον κόσμο. Βέβαια, αυτή τη σωτηρία ο Θόδωρος την εννοούσε κάπως έτσι: ύστερα από μια μεγάλη σφαγή, οι κάτοικοι των Άνω Ιλισίων θα μετακόμιζαν στο Παλαιό Ψυχικό και οι του Παλαιού Ψυχικού στα Άνω Ιλίσια. Αργότερα, όταν κατέρρευσε ο υπαρκτός, σε μια εποχή που του ήρθε γάντι

του Θόδωρου γιατί κι αυτός είχε πλουτίσει, ανακάλυψε την πλάνη του. Αλλά τα παρατσούκλια, όπως και τα χούγια, κολλάνε σαν τσίχλες κι άντε να τα βγάλεις από πάνω σου.

Με μαύρη επίσημη, λοιπόν, κουστουμιά ο γερο-Θόδωρος και μάτια που είχαν κάμει καϊμάκι σαν του βαρύ γλυκού από το κλάμα. Δίπλα του ο πρωτότοκος γιος του Ζώης, με τη συμβία του τη Γιασεμή. Ακολούθως ο δεύτερος γιος Φωκίων ή Φούκος, με την Ελπίδα και τη μικρούλα θυγατέρα τους Πέγκυ.

Παραπλεύρως ο γαμπρός του Παύλος, βαθμοφόρος μπάτσος, με την Κλειώ και τα δύο γεννήματά τους, τον Λάκη και τον Άκη. Τέλος, πιο πίσω, ανάμεσα στους συγγενείς και τους γείτονες κρυμμένη η Ρόζυ, η κόρη του Ζώη και της Γιασεμής.

Ο Στάλιν είχε ακόμα δύο γιους, αλλά εκ των πραγμάτων δεν ήταν δυνατόν να εμφανιστούν στην τελετή: τον Λεωνίδα, που πριν από λίγους μήνες είχε βρεθεί νεκρός στο Άλσος της Φιλαδέλφειας από υπερβολική δόση ηρωίνης και αποτελούσε, έστω και νεκρός, στίγμα για την οικογένεια, και τον Κρίνο, που ήταν παραπληγικός και αποτελούσε επίσης στίγμα για την οικογένεια, έστω και ζωντανός.

Ο γερο-Βαρβέρης ακολούθησε το φέρετρο μέχρι τον λάκκο, βγάζοντας κάτι περίεργους ήχους από τον λαιμό του, σαν να είχε λόξιγκα. Μάλιστα την ώρα που άνοιξαν το καπάκι τα κοράκια για να δώσει τον ύστατο ασπασμό η οικογένεια, ο λόξιγκας του γέρου έγινε πολύ δυνατός και οι δύο εγγονοί που τον υποβάσταζαν δεν του επέτρεψαν να πλησιάσει.

Κείνη τη στιγμή ακριβώς ο Φούκος έβγαλε μια σπαραχτική κραυγή:

«Αφήστε με! Αφήστε με να πάω κι εγώ μαζί της».

Και σήκωσε το πόδι του να πηδήσει στον λάκκο. Η Ελπίς έγινε κατακκόκινη από ντροπή κι ο κουνιάδος του ο μπάτσος τον άρπαξε από τους ώμους και τον ταρακούνησε.

«Έλα τώρα! Σύνελθε! Σύνελθε, παιδί μου! Μακάρι να φτάσουμε κι εμείς στα χρόνια της».

Τότε ήταν που έφυγε τρεχάτη η Ρόζυ κι εξαφανίστηκε από τον περίβολο του κοιμητηρίου.

Τότε ήταν επίσης που κείνο το μπασμένο η Πέγκυ πλησίασε τη μάνα του και της είπε δυνατά:

«Μαμά. Μαμά. Πότε θα 'ρθει ο Σατανάς να πάρει τη γιαγιά;»

«Ποιος Σατανάς, μωρό μου; Τρελάθηκες;»

Κι ύστερα το πήρε με τρόπο πιο πέρα και του ψιθύρισε στο τρυφερό ροζ αφτάκι του:

«Βούλωσ' το, γιατί θα σου ξεριζώσω τρίχα τρίχα το μαλλί. Αρκετά γίναμε ρεζίλι με τον πατέρα σου».

Η κουβέντα αυτή της μικρής Πέγκυ έδωσε λαβή αργότερα στο κυλικείο για παρεξήγηση εκ μέρους της Κλειώς.

«Άκου πότε θα πάρει ο Σατανάς τη γιαγιά! Από τη μάνα της θα το άκουσε. Δεν λέγονται έτσι αυτά τα πράματα. Τι ξέρει ένα νήπιο;»

Κι έκλαιγε πάντα η Κλειώ, φροντίζοντας να τη βλέπουν καλά οι γείτονες και οι συγγενείς.

«Αχ, μανούλα μου! Εγώ ξέρω μόνο τον μεγάλο σου πόνο, που άφησες πίσω σου τον Κρίνο μας. Έννοια σου, μανούλα

μου. Εγώ θα σε αντικαταστήσω. Εγώ θα τον φροντίζω τον Κρίνο μας».

Έριξε και μια λιποθυμία στη μέση της πομπής, κάποια στιγμή που ο Παύλος περπατούσε δίπλα της κι αισθανόταν σίγουρη ότι δεν θα την άφηνε να πέσει. «Ααααχ! Σβήνω. Σβήνω, Παύλο μου! Τελειώνω!»

«Σκάσε, φοράδα», της είπε αυτός σιγά σιγά και την έπιασε από τη μέση. «Σκάσε, γαμώ τον Χριστό σου, και μη στυλώνεις. Στην ανηφόρα μου το φύλαγες;»

Ο μεγαλύτερος εχθρός επί της γης για τη Ροζαλία ήτανε πάντοτε η κόρη της η Κλειώ. Η μια για την άλλη έτρεφε μίσος σκοτεινό και απύθμενο.

Τελευταία μάλιστα και με την αντιπαροχή, οι κόντρες ήταν του θανάτου.

Μέχρι κουρτίνες ροζ παλ μεταξωτές με τεράστιους σατέν φιόγκους είχε κρεμάσει στην κρεβατοκάμαρα η Ροζαλία για να την πικάρει. Μέχρι πολυέλαιους με κάτι χρυσοποίκιλτους χοντρομπαλάδες αγγέλους που έπασχαν από οφθαλμοκλήη είχε αγοράσει για να την κάμει να σκάσει από το κακό της.

Συνήθως έσκαβε η μια τον λάκκο της άλλης και μόνο όταν επρόκειτο να σκάψουν κι οι δυο μαζί τον λάκκο κάποιου τρίτου γινόντανε φηλί-κλειδί.

Λίγες μέρες πριν από την εισαγωγή της Ροζαλίας στο νοσοκομείο, η Κλειώ είχε βγει στο μπαλκόνι και σ' έναν παροξυσμό ζήλιας τσίριζε:

«Να μην προφτάσεις να χαρείς, μωρή μουστόγρια, τίποτα. Το κακό να βγάλεις και να ψοφήσεις».

Ήταν, φαίνεται, ανοιχτοί οι ουρανοί. Τι άλλο να υποθέσει κανείς; Το 'βγαλε το κακό η Ροζαλία και όντως δεν χάρηκε τίποτα.

Ένα σοβαρότατο πρόβλημα που αντιμετώπισε η οικογένεια κατά την προετοιμασία της τελετής ήταν όταν επρόκειτο να δηλώσουν την ηλικία της νεκρής για να τυπωθούν τα νεκρώσιμα.

«Την πολυαγαπημένη μας σύζυγο, μητέρα κ.λπ. ετών...» Σταμάτησε ο νεκροθάφτης και περίμενε. Ο Θόδωρος έβγαλε με τρεμάμενα χέρια την ταυτότητά της και δήλωσε: «Ογδόντα».

Η Κλειώ όμως έγινε θηρίο:

«Τι λες εκεί, κύριέ μου; Εβδομήντα ήταν η μαμά».

«Ογδόντα, μωρή, λέει εδώ το μαραφέτι».

«Άσ' το αυτό. Είναι λάθος. Χίλιες φορές μου το είχε πει η μακαρίτισσα». Εβδομήντα ο ένας, ογδόντα ο άλλος, ξέσπασε φοβερός καβγάς.

«Καλά τώρα», μπήκε στη μέση ο νεκροθάφτης. «Γριά γυναίκα ήταν. Για νύφη τη στέλνουμε; Να μοιράσουμε τη διαφορά. Καταλήγουμε στα εβδομήντα πέντε;»

Τελικά δεν κατέληξαν. Ηλικία δεν γράφτηκε.

«Μα τι την έπιασε;» ρωτούσε αργότερα η Γιασεμή τον Ζώη. «Είχαμε δεν είχαμε, γίναμε πάλι νούμερο στο γραφείο τελετών».

«Έρε βλίτο... Είσαι μακριά νυχτωμένη εσύ. Η Κλοκλώ είναι το μεγαλύτερο παιδί, νομίζει λοιπόν πως, μικραίνοντας τη μάνα, μικραίνει κι αυτή. Μπήκες; Εκεί το πάει η φακλάνα...»

«Ποπό! Πώς αντέχει ο Ύψιστος και δεν ρίχνει φωτιά να μας κάψει όλους! Ούτε νεκρό σεβόσαστε εσείς ούτε ζωντανό. Μπιτ! Ελεεινοί! Αυτό είστε. Ελεεινοί και τρισάθλιοι.»

«Βρε, άντε πάγαινε από δω! Γυρεύεις να τ' ακούσεις μέρα που ναι;»

«Τι να σου πω; Στο κάτω κάτω, δεν θέλω να συγχυστώ και να παρουσιαστώ σαν μπρόκολο στην κηδεία. Η αδελφούλα σου πήγε πρωί πρωί στο κομμωτήριο. Μέχρι μπον φιλέ θα 'βαλε στα μάγουλά της η πατσούρω για να ξεζαρώσει. Να δεις που θα λιποθυμήσει κιόλας. Θα δεις... Τη φώκια! Έτσι ερχόταν και στο νοσοκομείο. Στολισμένη, λες και πήγαινε σε πάρτι. Μόνο εγώ πρόσφερα πραγματικά εκεί μέσα. Αν έχεις Θεό μέσα σου, θα το ομολογήσεις τώρα μπροστά μου. Και να μη γυρίσει, βρε, μια φορά η συχωρεμένη να μου δώσει μια ευχή! Τόσο μικρόψυχη ήταν. Αλλά τέλος πάντων. Κάμε το καλό, που λένε...»

«Φόρα πήρες, κυρα-Γιασέμω. Κόψε κατιτίς. Στο νοσοκομείο προσφέραμε όλοι. Κι η Κλοκλώ κι ο Φούκος και η Ελτίς κι ο γέρος, όλοι. Μη μας πεις τώρα πως κουράστηκε μόνο η αφεδιά σου.»

«Όλοι ερχόσασταν για να πουλήσετε στον γέρο φώκια για μεταξωτές κορδέλες και να τον κάμετε ν' ανοίξει την πούγκα! Ή μήπως δεν είναι έτσι;»

«Οι άλλοι, ναι. Εγώ, όμως, όχι».

«Το ίδιο είσαι κι εσύ. Και χειρότερος. Τα ίδια σκατά είστε όλοι. Σας έχω χεσμένους».

Και τίναξε η Γιασεμή το κεφάλι της, κούνησε τα κωλομέρια της με μια απότομη κίνηση που τόνιζε την αποστασιοποίησή της και πήγε στην κουζίνα να βγάλει το κοκκινόψαρο από την κατάψυξη.

Αι στον διάολο, μαλάκω! Ε μαλάκω! σκέφτηκε ο Ζώης. Γιατί εγώ δεν σ' έχω χεσμένη από μιας αρχής;

«Έχασα το συντροφάκι μου, ρε Μπουρδούκη... Τον στυλοβάτη του σπιτιού μου», έλεγε ο Θόδωρος στον κολλητό του και σκούπιζε τα τελευταία του δάκρυα στο κυλικείο.

«Έτσι είναι η ζωή. Κανείς δεν ξέρει πότε θα σβήσει το καντηλάκι του. Έχεις τα παιδιά σου. Τα εγγόνια σου».

«Τα παιδιά μου! Τα εγγόνια μου! Τώωωρα μάλιστα! Καλά κρασά!»

Αργότερα κι αφού κατεβάσανε με τον Μπουρδούκη πεντέξι κονιακάκια ο καθένας (την είχαν καταβρεί εκεί στη γωνία, αλλά τους έδιωξε το άπονο γκαρσόνι), κάτι του είπε ο Μπουρδούκης κι άρχισε ο Θόδωρος να γελάει.

«Είδες ο Στάλιν;» παρατήρησε ο Φούκος. «Ακόμη δεν κρύωσε η μάνα μας κι είναι έτοιμος να σύρει τον καλαματιανό».

«Πίσω είναι τα καλά», απάντησε ο Ζώης. «Άκου που σου λέω. Θα γελάσει ο κάθε πικραμένος με δαύτονε».

* * *

Ήταν ένα δειλινό του Νοέμβρη στολισμένο μ' άσπρες και κόκκινες γλαδιόλες. Σε λίγο ένα μικρό πουλί ήρθε γρήγορα γρήγορα και χώθηκε στα πυκνά κλαδιά του κυπαρισσιού.

Κι η Ροζαλία, εβδομήντα χρονών ή ογδόντα –ποιος ξέρει;– με το φιστικί ταγέρ που είχε παραγγείλει να της φορέσουν, την άσπρη δαντελένια μπλουζα και τα καστόρινα γοβάκια, ανέβαινε εν χορδαίς και οργάνοις στον ουρανό.

«Αχ, Ροζαλία!» αναστέναξε το μικρό πουλί και τοίμπησε ένα κυπαρισσόμηλο. «Πάντα διψούσες για τα μεγαλεία. Πού να χωρέσεις με τόσους φραμπαλάδες στη στενή πορτούλα του παραδείσου. Μα εσένα σε νοιάζει να σε δουν μερικές ψυχές εκεί πάνω και να τους βγει το μάτι. Να σε δουν να προχωράς στολισμένη, μπροστά από μια ολόκληρη πομπή από στεφάνια, και να λιώσουν.

»Να σε δει η κακούργα η μάνα σου, που σ' έδωξε από το σπίτι μια σταλιά κοριτσάκι και σ' έριξε στα ξένα χέρια. Να σε δει η αδελφή σου η αριστοκράτισσα, που δεν καταδεχότανε να σου μιλήσει.

“Ποπό, η Ροζαλία!” θα λέει. “Καλέ, η Ροζαλία η δικιά μας είναι αυτή;”

»Καλό ταξίδι, Ροζαλία».

Κι άνοιξε τις φτερούγες του το μικρό πουλί, έχωσε μέσα το κεφάλι του κι αποκοιμήθηκε...

Είχε αρχίσει να νυχτώνει...

Είναι μικρές οι μέρες του Νοέμβρη.

(Από το ημερολόγιο της Ρόζυ)

Αναριπιέμαι τι στα κομμάτια κάθομαι και γράφω αυτό το ημερολόγιο.

Ίσως για να ξεφεύγω από τον ίσκιο μου. Ίσως για να φτερουγίζω ελεύθερα στα ιοπία της ψυχής μου.

Η αδήθεια είναι πως έχω μια διαστροφή στο κεφαλάκι μου. Θέλω πάντοτε να τεντώνω όσο παίρνει τα σκοινιά και ν' αρχίζω τις ακροβασίες, δίνοντας πέντε φάσκεδα στις συνέπειες.

Κάνε παιχνίδι, Ρόζυ, δέω. Και πέφτω με τα μούτρα. Με τα μούτρα ο πούστης! Κι όποιον πάρει ο χάρος!

Μια ζωή θυμάμαι τον εαυτό μου να φιάχνει στέκια και καταφύγια για την ψυχή μου. Και κει που είναι όδα έτοιμα κι έχω αρχίσει να βοδεύομαι, εκεί που είναι τα πάντα τακτοποιημένα και κάθομαι δίγχο να ξεκουραστώ και να κάμω τοιγαράκι, μπαίνει ο διάδοδος μέσα μου και μου την ανάβει.

«Τι 'ναι τούτα δω τα σκιάχτρα;» μου δέει. «Δεν είναι για σένα η δούφα, κορίτσι μου. Πάδη παιδατογραφίες κάνεις;»

Και βροντιάω τότε ένα «άι σιχτήρ» και τα κάνω όδα κεραμιδαριό.

Ύστερα κάθομαι σιαυροπόδι και γλείφω τις πηηγές μου σαν το σκυδί. Δεν πειράζει, δέω. Πάμε γι' άδδα. Όπως και να 'χει το πράμα, η Ρόζυ γεννήθηκε με το βδέμμα καρφωμένο στο ξημέρωμα. Όρτσα τα πανιά, δοιπόν.

Ένα μικρό ψαροκάικο είναι η ζωή μου. Ένα μικρό, φθαρμένο ψαροκάικο που έχει σμαραγδιά φεγγάρια στο καιάρτι του κι έναν ξεσκούφωτο ήλιο αδηταρά για τιμονιέρη. Ένα ψαροκάικο δίχως ρότια.

«Πού πάμε, καπετάνιο;» με ρωτάει ο τιμονιέρης και μου κλείνει το μάτι.

«Όπου πάν' τα κύματα!» δέω επίσημα εγώ.

Και τα σμαραγδιά φεγγάρια που είναι στο κατάρτι σκάνε σαν ρόδια στην κουβέρτα.

Κι ο ξεσοκούφωτος ήδιος ο αδιπαράς παρατάει το τιμόνι του και χορεύει.

Και η νύχτα γεμίζει χιιδιάδες ήδιους αδιπαράδες. Και η ψυχή μου γεμίζει νύχτες ποδύχρωμες. Γεμίζει σμαραγδιά φεγγάρια και θαλασσινά πουδιά. Πού να χωρέσουν μέσα μου όδ' αυτά; Πού να σιρηνωχτούν, πανάθεμά τα;

Πάντως, αυτό που έχω σίγουρα καταλάβει είναι πως δεν μου πάει η κουστονιά του κανονικού ανθρώπου. Σαν κλόουν γίνομαι κάθε φορά που προσπαθώ να τη φορέσω. Άσ' τα να πάνε, με δίγα δόγια.

Μωρέ, και χίδια χρόνια να ζω σ' αυτή τη γη, τη Ρόζυ καλά δεν θα την έχω μάθει. Κι όχι πως είναι τίποτα σπουδαίο διδαδή. Σκατά. Αιδή, να. Είναι από σέριτικο χαρμάνι. Δεν φουμάρεται εύκολα. Σε σιέδνει, γαμώτο μου.

Απόψε γύρισα πάδι στουπί στο μεθύσι. Με την ψυχή μου μούσκεμα στον ιδρώτα. Κρνύνω ποδύ. Πάγωσα...

Αν βρισκόταν τώρα κάποιος δίπλα μου να μου ξισάνει τα χέρια... Να μου πει ψιθυριστά: «Εντάξει, Ρόζυ. Εντάξει. Μην φοβάσαι, μωρό μου!» Κι εγώ να σύρω τα δάχτυλά μου στο πρόσωπό του και να πιάσω το σχήμα του χαμόγελού του. Να πιάσω το σχήμα του κόσμου. Και να γλυκαθώ. Κάτι τέτοιες νύχτες είναι που έχω κάνει όδες τις αγοραπωθησίες της ψυχής μου με τον πρώτο έμπορο που θα μου παρουσιαστεί. Πουδάω τα πάντα έτσι, για έναν παρά. Για ένα «Εντάξει, Ρόζυ, μη

φοβάσαι, μωρό μου». Μα τι κάθομαι και σκέφτομαι; Σάμπως μπορώ να βρω την άκρη; Χέσ'τα. Προς το παρόν, αυτό που έχει σημασία είναι πως δεν έχω κανέναν δίπλα μου. Κι ούτε φαίνεται τίποτα να κουνιέται στον ορίζοντα. Mas τελείωσε, Ρόζυ. Ή δεν μας έδραχε. Ή... μας τη βγήκε απ' αδελφού, βρε αδελφέ...

Είναι κάτι μέρες του Γενάρη που τα πουδιά τρέχουν να κρυφτούν γιατί νιώθουν πως έρχεται ο χιονιάς.

Πουδιά πουδιά... Χιιδιάδες...

Θέλω να φύγω... Θέλω να φύγω γρήγορα, πριν με προλάβει ο χιονιάς.

Ηταν δεν ήταν δεκατεσσάρων χρονών η Ροζαλία όταν έφυγε από τη Μήλο και μπήκε υπηρετριάκι στην Αθήνα, στο σπίτι κάποιου γιατρού.

Δεν έφυγε βέβαια με τη θέλησή της από την ωραία Μήλο. Την ξαπόστειλαν.

Και μάλιστα άρον άρον.

Όταν η χήρα η μάνα της κατάλαβε πως δεν μπορούσε πια να θρέψει τα τέσσερα θηλυκά που είχε στην πλάτη της, παντρεύτηκε κείνο τον βρομερό κτηνοτρόφο που τη ζαχάρωνε από καιρό.

Η Ροζαλία ήταν το μεγαλύτερο παιδί. Τότε άρχιζε να σχηματίζεται το κορμάκι της, που, αν και καχεκτικό, ήταν τραγανό και λιμπιστερό σαν τσάγαλο. Δεν θα είχε περάσει καλά καλά ένας χρόνος από τον γάμο κι ένα βράδυ ο βρομερός κτηνοτρόφος βρέθηκε στο δωμάτιο των κοριτσιών.

Καλοκαίρι ήταν κι είχε ξεσκεπαστεί η Ροζαλία. Μέσα απ' τ' άσπρα σεντόνια πρόβαλλε ένα τρυφερό κωλαράκι σαν πανσέληνος. Μούδιασαν οι φλέβες του κτηνοτρόφου. Σαλτάρισαν οι αδένες του. Δεν έχασε καιρό, πλησίασε το

κορίτσι, έβγαλε από το σώβρακο το όργανό του κι άρχισε να το χαϊδεύει. Πάνω στην πιο γλυκιά στιγμή, σηκώθηκε να κατουρήσει το μικρό, η Τέρψη. Κι όπως τον αντίκρισε ξαφνικά σαν φάντασμα, έβαλε τις φωνές: «Παναγία μου! Παναγία μου!» Τρόμαξε κι η μάνα και σηκώθηκε. Ο κτηνοτρόφος πρόλαβε και κρύφτηκε στο αποχωρητήριο.

«Τι σκούζεις, μωρή, νυχτιάτικα;»

«Μάνα μου! Μανούλα μου! Ο θεϊός! Ο θεϊός στεκόταν εδώ δα. Εδώ δα μαζί με τη Ροζαλία μας και είχε έξω την ψώλα του».

«Σκασμός, χαμένο κορμί. Ξεδιάντροπο. Όνειρο θα είδες. Ο θεϊός σηκώθηκε για την ανάγκη του».

Η μάνα κατάλαβε κείνο το φριχτό βράδυ πως η Ροζαλία δεν είχε θέση πια σ' αυτό το σπίτι. «Η βρόμα! Η ποντικομούρα! Πρέπει να τη διώξω γρήγορα, πριν μου κάψει το σπίτι».

Έδωσε πήρε, έστειλε γράμμα σ' έναν συγγενή στην Αθήνα, τα κατάφερε τελικά κι η Ροζαλία εντός ολίγου μάζεψε τα μπογαλάκια της σ' ένα τσουβάλι από ζωοτροφές κι εγκαταστάθηκε στο σπίτι του γιατρού.

Η Ροζαλία... Ένα τσακλοκούδουνο με πυρρόξανθα μαλλιά και δυο μικρά ματάκια φορτωμένα βροχή.

Στην αρχή έγγραφε γράμματα κάθε βδομάδα στη μάνα της. «Έλα να με πάρεις. Θα πεθάνω εδώ. Δεν μ' αρέσει...» Ύστερα το πήρε απόφαση. Μίσησε τη μάνα της, μίσησε τον θείο της τον κτηνοτρόφο, μίσησε τ' αδέλφια της. Σάλιωσε το δαχτυλάκι της και γύρισε αδιάβαστα τη σελίδα.

Έμεινε έξι χρόνια στο σπίτι του γιατρού. Στα είκοσι

συνάντησε τον Θόδωρο. Νεαρός κι αυτός, μόλις είχε τελειώσει το στρατιωτικό του, τον φώναξε μια μέρα ο γιατρός να του διορθώσει ένα παράθυρο. Έτσι γνωρίστηκαν.

Εργατικό παιδί ο Θόδωρος. Μαραγκός στο επάγγελμα και λεβέντης. Ψηλός, μαύρο σγουρό μαλλί, φαρδιές πλάτες, πρώτο πράμα. Άσε που δεν ήταν και κανένα κουτάβι. Έντεκα χρονών τον είχε πάει ένας φίλος του στην Πειραιώς, σ' ένα μπουρδέλο, και πηδούσε επί σειρά ετών την ίδια πουτάνα.

Μια χοντρή μουστόγρια με μασέλες, που έβλεπε τον Θόδωρο και γινόταν το αίμα της σερμπέτι.

«Χιαν χιοκολατάκι είχαι, ρε παιδάρε», του 'λεγε. (Βλέπεις, κι οι μασέλες δεν τη βοηθούσαν τόσο στην προφορά. Δεν ταίριαξαν από μιας αρχής και δεν μπορούσε να πει το σίγμα.) Αλλά και χωρίς το σίγμα, η δουλειά γινόταν στην εντέλεια. Συνήθως δεν του 'παιρνε λεφτά. Αντιθέτως, τον χαρτζιλίκωνε κιόλας πολύ συχνά.

Η χοντρή πουτάνα της οδού Πειραιώς, που την ήξεραν όλοι γιατί γύριζε στα σοκάκια με μια κουρελού παραμάσχαλα, για να μη χασομερά, και μ' ένα τσιγάρο κρεμασμένο στα χείλια, για να φουμάρει την κακή της μοίρα...

Έτσι είχε σπουδάσει τη ζωή ο Θόδωρος. Στο μαραγκούδικο από τη μια και στα σκέλια της γριάς πουτάνας από την άλλη.

Όταν τα 'ψησε με τη Ροζαλία, δεν χρειάστηκε και πολύ να την κάμει να τον ερωτευτεί του θανατά.

Σε λίγους μήνες έγινε ο γάμος. Του είχε πει ότι δεν είχε κανέναν στον κόσμο.

«Κι εγώ δεν έχω κανέναν, Ρόζα. Δεν πειράζει. Φτάνουμε οι δυο μας για να στήσουμε το τσαρδάκι μας. Τίποτα δεν θέλω να σκιάζεσαι, ματάκια μου. Τα χέρια μου να 'ναι καλά».

Από τις οικονομίες της Ροζαλίας και με τη βοήθεια της συζύγου του γιατρού που ήταν καλή χριστιανή, αγόρασαν ένα οικόπεδο στα Άνω Ιλίσια κι έχτισαν και μια μικρή παρακούλα. Μόνη της, σαν άντρας αυτό το στραβόκαρφο, κουβαλούσε τούβλα, έκανε λάσπη, σήκωνε ντενεκέ κι έχτισε το δωματιάκι. Ο Θόδωρος δούλευε από τη μια νύχτα στην άλλη. Κανείς ποτέ δεν είπε γι' αυτόν τον άνθρωπο πως ήταν ακαμάτης. Μπεκρής, γυναικάς, αλητάμπουρας, ναι. Ακαμάτης όμως όχι. Όποτε ξενυχτούσε στο χαροκόπι, πήγαινε κατευθείαν στο μαγαζί και δεν έφευγε αν δεν τελείωνε τη δουλειά του, ο κόσμος να γυρνούσε ανάποδα.

Εκτός από την προκοπή της η Ροζαλία, που την είχε μέσα στο αίμα της, είχε μάθει κι ένα σωρό χρήσιμα πράγματα στο σπίτι του γιατρού. Ήξερε να κάνει παστίσιο, μουσακά, μαγιονέζα, να στρώνει τραπέζι, να σερβίρει, να λέει λέξεις καθαρευουσιάνικες, να διαβάζει την Αποκάλυψη.

«Το λέει καθαρά εδώ ο αρχάγγελος, Θεόδωρε. Θα 'ρθει μια μέρα φοβερή, όπου τριετής μόσχος θα πλεύσει επί του αίματος των ανθρώπων».

«Γυναίκα, πιάσε το μπουκάλι κι άσε τον μόσχο να αρμενίζει».

Αλλά το σπουδαιότερο που είχε μάθει η Ροζαλία και της είχε γίνει δευτέρα φύσις ήταν να μιλάει στον πληθυντικό. Ακόμα και στον Θόδωρο.

«Ελάτε, Θόδωρε. Το φαγητό θα κρυώσει».

Έτσι μιλούσε αργότερα και στα παιδιά της.

«Τι είπατε;» έλεγε π.χ. στον Ζώη, κι ας ήταν δέκα χρόνων. Άλλο τώρα που ξαφνικά αναπηδούσε το γονίδιο και τη βαρούσε κατακέφαλα.

«Στον διάολο, ρε! Ουστ! Ουστ από το σπίτι μου, κοπρίτη του κερατά».

Στα είκοσι ένα της γέννησε τον Αντώνη. Αλλά κάτι δεν είχε πάει καλά με τη σκεπή της κάμαρας κι έτρεχε βρύση το νερό δίπλα στην κούνια του μωρού. Βρέφος ήταν, άρπαξε πούντα και τίναξε τα πέταλα στον πέμπτο μήνα.

«Μην κλαις, γυναίκα. Νέοι είμαστε, έχουμε καιρό να κάνουμε όσα παιδιά γουστάρεις».

«Έχετε δίκιο, Θόδωρε. Αλλά δεν μπορώ να μην πονάω το σπλάχνο μου. Να μην το θρηνώ».

«Εντάξει! Θρήνησε, να πούμε, αλλά μην το τραβάς πολύ, γιατί αρχίζουν να με ζώνουν οι διαόλοι. Εγώ είμαι εδώ. Κι η Ρόζα είναι η βασίλισσά μου. Και δεν επιτρέπω να τη σκιάζει φοβέρα καμιά».

Τέτοια της έλεγε κι αυτή χυνόταν σαν το κεράκι στην αγκαλιά του.

Η μαύρη αλήθεια ήταν πως ο Θόδωρος δεν λυπήθηκε και πολύ για την απώλεια κείνου του βρέφους. Πέντε μήνες που το είχαν στην κάμαρα, κατάλαβε τι μπελά κουβαλούσε στο κεφάλι του. «Βρε, τι τους θέλω εγώ τους κουνενέδες;»

Μα έλα που η Ροζαλία ήταν τραγανή και μύριζε σαν μαστίχα το κορμάκι της. Πώς να πιάσει φρένο στην κατηφόρα!